

Asiakasmaksulaki, pitkäaikaishoito, omaishoito

Kuinka lakia luetaan -webinaari, "tuet ja maksut"

16.3.2022 14.30-15.15

Maria Pernu, erityisasiantuntija

Omaishoito

Omaishoito (laki omaishoidon tuesta)

Mitä on omaishoito?

- Vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoitamista omaisen tai muun läheisen henkilön avulla.
- Omaishoidon tuki on **kokonaisuus**, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista **palveluista** sekä hoitajalle annettavasta **hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista**.
- Harkinnanvarainen sosiaalipalvelu, jota kunta järjestää sitä varten varaamiensa määrärahojen rajoissa.
- Omaishoidon tuen myöntämisedellytyksistä ja sisällöstä säädetään laissa omaishoidon tuesta.
- STM [Kuntainfo 7/2021](#) (korvaukset muuttuvat 1.1.2022).

Lakisääteinen vapaa (4 §)

- Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti
- Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin.
- Kunta ja omaishoitaja voivat sopia, että omaishoitaja pitää lakisääteiset vapaansa useampana alle vuorokauden pituisena jaksana. (omaishoitosopimus 8 §)
- Kunnan on syytä
 - seurata vapaiden kertymistä ja käyttöä jo senkin vuoksi, että lakisääteisen vapaan aikaisten palvelujen maksuista on säädetty erikseen
 - päättää omissa toimintaohjeissaan, kuinka pitkältä ajalta omaishoitaja voi kerätä ja pitää vapaita.

Omaishoidon tuen maksut

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaiset palvelut (6 b §)

- Hoidettavan maksettavaksi voi tulla enintään 11,60 euroa vapaavuorokaudelta
- Syrjäyttää pääsääntöisesti muut asiakasmaksuja koskevat säännökset (esim. laitoshoido)
- Poikkeuksena ovat säännökset, joiden mukaan palvelu on osittain tai kokonaan maksuton
- Vapaasta, joka pidetään useammassa alle vuorokauden jaksossa, voidaan periä enintään yksi maksu (11,60 e) vapaavuorokautta kohti
- Asiakasmaksu voidaan periä ensimmäisen vapaajakson alkaessa
- Lakisääteisen vapaan aikana annettujen palvelujen maksut (11,60 e/vrk) ovat kokonaan maksukaton ulkopuolella

Omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan aikaiset palvelut (6 c §)

- Sosiaalihuoltolain 27 § b §:n nojalla järjestettävän vapaan aikaisen palvelun asiakasmaksu määräytyy samoin perustein omaishoitolain nojalla järjestettävässä vapaassa:
 - enintään 11,60 vapaavuorokaudelta
 - poikkeuksena palvelut, jotka säädetty osittain tai kokonaan maksuttomiksi
- Maksut 1.1.2022 alkaen

**Pitkäaikaisen
tehostetun
palveluasumisen,
pitkäaikaisen
perhehoidon ja
pitkäaikaisen
laitoshoidon maksut**

Milloin palvelu on pitkäaikaista

Tehostettu asumispalvelu, perhehoito, laitoshoito ja laitoshuolto

Jos palvelun arvioidaan sen alkamisesta lukien kestävän tai jos palvelu on tosiasiallisesti kestänyt vähintään kolme kuukautta

7 b §

Palvelun
pitkäaikaisuus

Mihin palveluihin näitä maksuja ei sovelleta?

Asiakasmaksulain 4 § (maksuttomat sosiaalipalvelut) ei ole tässä yhteydessä muutettu. Selvyyden vuoksi 7 b §:ssä on vielä todettu:

7 c §:ssä tarkoitettua maksua ei kuitenkaan saa periä **lastensuojelulain, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain tai vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain nojalla annetusta perhehoidosta;**

lain 7 c §:ssä tarkoitettua maksua ei kuitenkaan saa periä terveydenhuoltolain 29 §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettua **lääkinnällisestä kuntoutuksesta laitoksessa, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettua kuntoutuksesta laitoksessa eikä lastensuojelulain 57 §:ssä tarkoitettua laitoshuollosta.**

7 b §

Tehostettu palveluasuminen

Sisältö

Palveluasumisella tarkoitetaan palveluasunnossa järjestettävää asumista ja palveluja. **Palveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeen mukainen** hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, **ateria-**, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Tehostetussa palveluasumisessa palveluja järjestetään asiakkaan tarpeen mukaisesti ympärivuorokautisesti.

SHL 21 §
Asumispalvelut

8 **Tehostettuun palveluasumiseen liittyvistä palveluista ei kuitenkaan saa periä erillistä maksua (AML 10 h §).**

Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu

Asiakasmaksu 7 c §

Enintään 85 % asiakkaan kuukausituloista, joista on tehty 10 c ja 10 d §:ssä säädetyt vähennykset

Jos suurempituloinen puoliso: puolisojen **yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella, enintään 42,5 %**

Molemmat puoliset samassa palvelussa: maksu 85 % asiakkaan kuukausitulosta

Vain yksi asiakasmaksun, joka kattaa asiakkaan saaman palvelun kokonaisuudessaan.

Käyttövara pitkäaikaisessa perhehoidossa ja tehostetussa palveluasumisessa **vähintään 167 euroa/kk** ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa **112 euroa/kk**

Huomioon otettavat tulot 10 b §

Nettotulo. Lisäksi laskennallinen metsätulo.

Tulohankkimisesta aiheutuneiden kustannusten vähentäminen

Tulojen vaihdellessa, kuukausitulona huomioon viimeksi kuluneiden 12 kk keskimääräinen kuukausitulo

Tuloina ei lähtökohtaisesti oteta huomioon tuloverolain 92 §:ssä tarkoitettuja verovapaita sosiaalietuuksia, pl. vammaistuki, eläkettä saavan hoitotuki.

Myös puolison vastaavat tulot (7 c § 2 mom)

Tuloista tehtävät vähennykset 10 c §

Elatusapu

Avopuolisoiden yhteistalouden purkamisessa annetussa laissa tarkoitettu hyvitys

Kiinteistönluovutuksen yhteydessä pidätetty etuus

Edunvalvojan palkkion perusmaksu (myös edunvalvontavaltuutetun palkkio enintään em. perusmaksun suuruisena)

Asiakkaan todelliset asumismenot ennen palveluun siirtymistä

Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu (tulot)

- Asiakasmaksulain 10 b, 10 c §, (10 d §) ja 10 i §
 - Tulot: **jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut tulot** ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen tulonhankkimisesta aiheutuneilla kustannuksilla vähennettynä ja verosta vapaat tulot
 - Palkkatulot, etuudet, eläkkeet
 - Sijoitusrahastojen ja –vakuutusten tuotto /tulo
 - Tilin korko
 - Vammaistuki, eläkettä saavan hoitotuki
 - Jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut veronalaiset apurahat tai tunnustuspalkinto (TvL 82 § 2, siltä osin kuin veroalaista tuloa)
 - Laskennallinen metsätulo
 - **Ei oteta huomioon:**
 - tuloverolain 92 §:ssä tarkoitettuja verovapaita sosiaalietuuksia.
 - eläkettä saavan hoitotuen osana maksettava veteraanilisä
 - lapsen elatusapu
 - asunnon myyntitulo
 - sijoitusten arvon nousu

Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu (vähennykset)

- 10 c § 1 mom (asiakas ja puoliso)
 - elatusapu, tosialliset perhesuhteet (ei yhteistaloudessa elänyt aviopuoliso)
 - avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta määrätty hyvitys
 - kiinteistön luovutuksen yhteydessä määräajaksi/elinkaudeksi pidätetty etuus (rahana)
 - edunvalvojan palkkion perusmaksu, edunvalvontavaltuutetun palkkio
- ja 3 mom (asiakas)
 - todelliset asumismenot ennen asumispalveluun siirtymistä (asiakas)
- Vähimmäiskäyttövara laitoshoidossa 112 euroa, tehostetussa palveluasumisessa ja perhehoidossa 167 euroa;
 - Perhehoidossa ja tehostetussa palveluasumisessa asiakkaan maksettavaksi jää enemmän kustannuksia kuin laitoshoidossa
 - Esim. tehostetussa palveluasumisessa: terveystalvelujen maksuja, vaatteet, kuljetusten omavastuuosuudet, henkilökohtainen hygienia, puhelimesta aiheutuvat kulut ja muut mahdolliset kulut, jotka eivät sisälly palveluun

Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa 10 d §

- **Kohtuulliset asumismenot: asumispalvelupaikan** kohtuullinen vuokra ja muut pakolliset asumismenot (mm. erikseen maksettava sähkö ja vesi) vähennettynä asumistuella
 - Lähtökohtaisesti todellisen määräisinä
- Terveystieteiden ammattihenkilön määräyksellä hankitut **lääkkeet, kliiniset ravintovalmisteet ja perusvoiteet**, joihin asiakas on oikeutettu saamaan SVL:n nojalla korvausta
 - Nämä lääkekustannukset enintään SVL:n vuosiomavastuun mukaisena
 - Lääkekatto: vuonna 2022 vuosiomavastuu on 592,16 euroa, 49,34 euroa ~50 euroa/kk
- Myös muut kuin em. lääkkeet, kliiniset ravintovalmisteet ja perusvoiteet, jos terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne henkilön terveydelle tarpeellisiksi (edellyttää lausuntoa tai muuta selvitystä)
 - "Muu selvitys"-kunta voi katsoa että resepti on riittävä. Vain hakemuksesta-ei velvoita selvittämään viranpuolesta.
- Lääkekustannuksia koskevat vähennykset tulevat sovellettavaksi myös perhehoidossa

Asumismenojen huomioiminen (entinen asunto)

- Asumismenot vähennetään maksun määräämisen perusteena olevista tuloista:
 - **omistusasunnosta** aiheutuvat **välttämättömät ja kohtuulliset kulut viimeisten kuuden kuukauden ajalta**
 - **vuokra-asunnon** vuokra ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut huoneenvuokralain **irtisanomisajan mukaisesti kuukauden ajalta**
 - **asumisoikeusasunnon** käyttövastike sekä muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut **viimeiseltä kolmelta kuukaudelta**.
 - Vuokrasopimuksessa on sovittu sisällöstä, yleensä pelkkä vuokra asunnon käytöstä.
- HE: **välttämättöminä** kuluina voitaisiin huomioida ainakin
 - Omistusasunnon kiinteistöön kohdistuva kiinteistövero ja kohtuulliset lämmityskulut, asunto-osakkeen hoitovastike sekä kiinteistön tai asunnon pakollinen kotivakuutus.
 - Vuokra-asunnon ja asumisoikeusasunnon muina välttämättöminä kuluina voitaisiin huomioida ainakin pakollinen kotivakuutus.
- Vähennyksenä huomioidaan **asiakkaan osuus** kuluista
- Tuloista vähennetään ainoastaan **todelliset** asumismenot (esim. asunnon myynti-
aiheudu enää kulua)

**Jatkuvasta ja
säännöllisestä
kotona
annettavasta
palvelusta sekä
pitkäaikaisesta
asumispalvelusta
perittävä maksu**

Kotihoito

Sosiaalihuoltolaki 20 §

- **Kotisairaanhoido (ThL 25 §)** on hoito- ja palvelusuunnitelman mukaista tai tilapäistä potilaan asuinpaikassa, kotona tai siihen verrattavassa paikassa moniammatillisesti toteutettua **terveyden ja sairaanhoidon** palvelua.
 - Hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet sisältyvät hoitoon.
- **Kotisairaalahoido** on määräaikaista, **tehostettua kotisairaanhoidoa**. Se voi olla perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon tai niiden yhdessä järjestämää toimintaa.
 - Kotisairaalahoidon yhteydessä annettavat lääkkeet ja hoitosuunnitelman mukaiset hoitotarvikkeet sisältyvät hoitoon.
- **Kotipalvelu (ShL 19 §)** asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista.
- **Kotihoito** on kotipalvelun ja kotisairaanhoidon tehtävien muodostama kokonaisuus

Palvelu- ja hoitosuunnitelma

- Kotona annettavasta palvelusta laaditaan yhdessä palvelun käyttäjän kanssa palvelu- ja hoitosuunnitelma.
- Suunnitelmaan tulee sisällyttää sekä kotisairaanhoidon että kotipalvelu, vaikka palvelujen tuottamisesta vastaisivat erikseen kunta ja kuntayhtymä. Suunnitelmaa tarkistetaan palvelujen tarpeen muuttuessa.
- Palvelua koskeva päätös tehdään palveluntarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelmaan sisällytettyjen palvelujen pohjalta.
- **Palvelutunnilla** tarkoitettaisiin sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön asiakassuunnitelmaan ja palvelua koskevaan päätökseen kirjattuihin palveluihin käyttämää tuntia.
- **Palvelupäätökseen kirjataan asiakkaan tarpeen mukaisten palvelutuntien määrä.**
- Asiakassuunnitelmaa tarkistetaan palvelujen tarpeen muuttuessa. Palvelutarpeen muuttuessa asiakkaalle tehdään uusi palvelupäätös.

Pitkäaikaisuus 7 b §

Kunta tai kuntayhtymä saa periä 10 e §:ssä tarkoitetun maksun:

- *Pitkäaikainen **asumispalvelu**:*
 - Jos palvelun arvioidaan sen alkamisesta lukien kestävän tai jos palvelu on tosiasiallisesti kestänyt vähintään **kolme kuukautta**;
- *Jatkuva ja säännöllinen **kotona annettava palvelu**:*
 - Jos asiakas saa palvelua vähintään **kerran viikossa** ja lisäksi palvelun sen alkamisesta lukien arvioidaan kestävän vähintään **kaksi kuukautta** tai jos palvelu on tosiasiallisesti kestänyt vähintään kaksi kuukautta.

Tilapäisen kotipalvelun ja kotisairaanhoidon sekä tukipalvelujen maksut (asetus 3 §)

Tilapäinen kotipalvelu

- kunnan päättämä kohtuullinen maksu

Tilapäinen kotisairaanhoido

Lääkärin/hammaslääkärin kotikäynti:

- Enintään 19,20 euroa

Muun henkilön kotikäynti:

- Enintään 12,20 euroa

Kerryttävät maksukattoa 1.1.2022 alkaen.

Alle 18-vuotiaille myös maksullinen. Kotisairaanhoido ei ole määritelty maksuttomaksi.

Kotisairaalahoido (tehostettu kotisairaanhoido)

Kotona annettu erikoissairaanhoido

- Poliklinikkamaksu enintään 41,80 euroa
- Sarjassa annetusta hoidosta enintään 11,60 euroa /krt, max 45 krt

Tukipalvelut

- kunnan päättämä maksu (10 h §)

Jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelu maksu sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu (10 e §)

- Kunta tai kuntayhtymä saa periä jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta **kuukausimaksun**, joka määräytyy **palvelupäätökseen kirjattujen palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyn ja perheen koon** mukaan.
- Maksu määrätään **kalenterikuukausittain**. Jos palvelu alkaa tai päättyy kesken kuukauden, maksu peritään niiltä päiviltä, joilta palvelua on saatu. (Keskeytyksestä 10 k §)
- **Jos palvelutuntien määrä vaihtelee kuukausittain**, maksua määrätessä saadaan käyttää maksuprosenttia, joka vastaa **palvelutuntien keskimääräistä määrää**.
- Palvelutunnit huomioidaan **kokonaisina tunteina** siten, että osittaiset palvelutunnit pyöristetään lähimpään kokonaiseen tuntiin ja puolikkaat tunnit pyöristetään ylöspäin.
- **Maksuun ei sisälly asumiskustannuksia**, vaan asiakkaat maksavat asumiskustannuksensa itse.

Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu

- Maksu saa olla **enintään** maksuprosentin osoittama määrä **tulorajan ylittävistä** kuukausituloista.

PALVELU	NYKYINEN MAKSU, TULORAJA TAI VÄ- HIMMÄISKÄYTTÖ- VARA (31.12.2021 ASTI) EUROA	UUSI MAKSU, TULO- RAJA TAI VÄHIM- MÄISKÄYTTÖVARA (1.1.2022 LUKIEN) EUROA
KOTONA ANNETTAVAT PALVELUT		
TULORAJAT:		
• 1 HENKILÖ	588	598
• 2 HENKILÖÄ	1084	1103
• 3 HENKILÖÄ	1701	1731
• 4 HENKILÖÄ	2103	2140
• 5 HENKILÖÄ	2546	2591
• 6 HENKILÖÄ	2924	2976
KOROTUS/LISÄHENKILÖ	350	356

Maksuprosentit ovat seuraavat:

Palvelutunnit kuukaudessa	Maksuprosentti perheen koon mukaan					
	1	2	3	4	5	6 henkilöä tai enemmän
4 tuntia tai vähemmän	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
5	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
6	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,00
7	14,00	12,25	10,50	10,50	10,50	10,50
8	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
9	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
10	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00
11	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
12	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
13	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00
14	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
15	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
16	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00
17	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
18	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
19	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
20	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
21	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
22	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
23	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
24	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
25	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
26	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
27	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
28	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
29	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
30	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
31	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
32	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
33	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
34	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
35	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
36	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
37	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
38 tai enemmän	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu (tulot)

- Asiakasmaksulain 10 e §, 10 f §, 10 g §, 10 h § ja 10 i §
 - Tulot: **jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut veronalaiset** ansio- ja pääomatulot ja verosta vapaat tulot tulonhankkimisesta aiheutuneilla kustannuksilla vähennettynä
 - Palkkatulot, etuudet, eläkkeet, omaishoidon tuki
 - Sijoitusrahastojen ja –vakuutusten tuotto /tulo
 - Tilin korko
 - Elatustuki, eläkettä saavan hoitotuki
 - Jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut apurahat tai tunnustuspalkinto (TvL 82 § 2, mikäli veronalaista tuloa)
 - Laskennallinen metsätulo
 - Viimeksi toimitetussa verotuksessa vahvistetut vastaavat veronalaiset tulot korotettuna Verohallinnon määräämillä prosenttimäärillä
 - Ei oteta huomioon:
 - tuloverolain 92 §:ssä tarkoitettuja verovapaita sosiaalietuuksia.
 - eläkettä saavan hoitotuen osana maksettava veteraanilisä
 - asunnon myyntitulo
 - sijoitusten arvon nousu

Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu (vähennykset)

- 10 c § 1 mom (asiakas ja puoliso)
 - elatusapu, tosialliset perhesuhteet (ei yhteistaloudessa elänyt aviopuoliso)
 - avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta määrätty hyvitys
 - kiinteistön luovutuksen yhteydessä määräajaksi/elinkaudeksi pidätetty etuus (rahana)
 - edunvalvojan palkkion perusmaksu, edunvalvontavaltuutetun palkkio
- ja 3 mom (asiakas)
 - todelliset asumismenot ennen **asumispalveluun** siirtymistä (asiakas)
- Laskuesimerkki:
 - 18 h, 2 hlö, br yht. 2600 euroa: $(2600 - 1103) = 1497 * 21 \% = 314,37$ euroa

Säännöllisen kotipalvelun ja kotisairaanhoidon kuukausimaksu, puoliset

- Kuukausimaksu, joka määräytyy palvelupäätökseen kirjattujen **palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyyn ja perheen koon mukaan**. Maksuun ei sisälly asumiskustannuksia.
- Asiakkaan maksukyky: asiakkaan ja hänen mahdollisen puolisonsa
- Jos molemmat puoliset saavat kotihoitoa, kummallekin puolisolle tehdään omat palvelua koskevat päätökset yksilöllisen palvelutarpeen mukaisesti.
- Maksua määrättäessä tuloraja ja maksuprosentit määräytyvät kahden hengen perheen mukaisesti. Palvelun määrä on molempien puolisoitten saamat palvelutunnit yhteensä ja tuloina otetaan huomioon molempien puolisoitten tulot. Puolisoille määrätään yhteinen maksu. Päätös asiakasmaksusta on kuitenkin annettava molemmille puolisoille. Maksun voi jakaa puolisojen tuntien suhteessa.
- Jos vain toinen puolisoista saa palvelua, määrätään maksu hänen palvelutuntiansa mutta puolisojen yhteenlaskettujen tulojen perusteella.
 - 2 b §: Kunnan tai kuntayhtymän on annettava **asiakkaalle päätös maksukyvyyn mukaan määräytyvästä maksusta**
 - 2 a §: Kunnan tai kuntayhtymän on annettava asiakkaalle **maksua koskevaa päätöstä vastaava lasku.**

Puolisotilanteet, asumiskulut

- Asiakkaan kanssa **yhteistaloudessa** elävä avio- tai avopuoliso.
 - Yhteinen talous voi selkeimmillään tarkoittaa **omaisuuden yhteisomistussuhteita**, esimerkiksi yhteisen kodin omistamista, yhteistä pankkitiliä, osallistumista tietyssä suhteessa yhteisiin jokapäiväisiin hankintoihin tai yhteistyötä ja työnjakoa yhteiseen talouteen kuuluvissa askareissa, yhteisen lapsen syntyminen tai lapsen kasvattaminen yhdessä muodostaa oletuksen myös taloudellisesta yhteisyydestä.
 - Puoliso asuu väliaikaisesti erossa muusta perheestä esimerkiksi opiskelun, työn tai sairaalahoidon vuoksi ilman, että puolisoiden tarkoituksena on katkaista parisuhdetta tai yhteistaloussuhdetta.
 - Jos aviopuolisot asuvat välien rikkoutumisen vuoksi erillään eikä heillä ole yhteistä taloutta, muualla asuvaa puolisoa ei otettaisi huomioon asiakasmaksua määrättäessä. (HE)
- Kotona annettava palvelu: asiakas ja puoliso kotona, yhteistalous
- Pitkäaikainen asumispalvelu: asiakas asumispalvelussa ja puoliso kotona, ei yhteistaloutta
- Tehostettu palveluasuminen: ..välittömästi ennen palveluun siirtymistä elänyt yhteistaloudessa..

Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät maksut, 10 h §

- **Kohtuullinen** maksu asiakassuunnitelmaan sisältyvistä tukipalveluina järjestettävistä tai asumispalveluun liittyvistä ateria-, vaatehuolto-, peseytymis-, siivous- ja turvapalveluista, osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävistä palveluista sekä muista vastaavista asumista tukevista palveluista.
- Asiakasmaksulain säännösten puitteissa
- **Tehostettuun palveluasumiseen** liittyvistä palveluista ei saa periä erillistä maksua.
- **Tukipalveluista tai asumispalveluun liittyvistä palveluista** ei saa periä erillistä maksua silloin, kun ne sisältyvät kotona annettavan palvelun tai esimerkiksi tavallisen palveluasumisen varsinaiseen hoitoon ja huolenpitoon (avustaminen kotona tai asumisyksikössä)
- **Tilapäistä asumispalvelua** saavalta asiakkaalta ei saa periä erillisiä maksuja, vaan asiakkaan tarvitsema hoito ja huolenpito sekä palveluasumiseen liittyvät palvelut sisältyvät tilapäisen asumispalvelun maksuun

Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun

10 k §

- Kunta tai kuntayhtymä saa periä 7 c ja 10 e §:ssä säädetyn maksun, vaikka palvelu keskeytyisi **tilapäisesti** asiakkaasta johtuvasta syystä. Jos palvelu kuitenkin **keskeytyy yli viideksi päiväksi, maksua ei peritä viittä päivää ylittävältä ajalta.** Jos palvelu keskeytyy kunnasta tai kuntayhtymästä johtuvasta syystä tai siksi, että asiakas on **laitoshoidossa**, maksua ei peritä myöskään mainitun viiden päivän ajalta. Jos palvelun keskeytys jatkuu koko kuukauden, maksua ei peritä lainkaan.
 - Hallituksen esityksessä on otettu kantaa, että tilapäisellä keskeytyksellä tarkoitetaan yhtäjaksoisesti muutaman päivän, esimerkiksi viikonlopun, pituista poissaoloa.
 - Viiden päivän keskeytyksen tulee olla yhtäjaksoinen, eli useampia lyhyitä keskeytyksiä ei lasketa yhteen. Yhtäjaksoisen viiden päivän keskeytyksen jälkeen maksua ei peritä. Toimielin voi tästä päättää myös toisin.
 - Laissa on säädetty, että "Kunta tai kuntayhtymä saa periä.." Kunta voi päättää periä vähemmän asiakasmaksuja.
- Jos on poissa laitoksesta vaikkapa 10 päivää, viideltä ensimmäiseltä päivältä voidaan periä pitkäaikaishoidon maksu, mutta ei viideltä seuraavalta päivältä. Jos asiakas on poissa kokonaisen kuukauden tai kauemmin, tältä ajalta ei peritä maksua ja **tällöin ei myöskään tuolta viideltä ensimmäiseltä poissaolopäivältä.**

Ennakkoon tulleet kysymykset

Miten kotihoidon maksut määräytyvät - olen muuttanut (olen siis työssä käyvä tytär) läkkäiden vanhempieni luo asumaan, lasketaanko kotihoidon maksun määräytymiseen myös minun tuloni?

Kotona annettavan palvelun maksua määriteltäessä huomioidaan kuukausitulona asiakkaan ja hänen puolisonsa jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut veronalaiset ansio- ja pääomatulot ja verosta vapaat tulot tulonhankkimisesta aiheutuneilla kustannuksilla vähennettynä sekä 10 i §:ssä tarkoitettu laskennallinen metsätulo.

Hallituksen esitys: "7 c §:n perusteluissa on selostettu sitä, mitä puolisoilla tarkoitettaisiin. Kotitalouden henkilömäärään ei laskettaisi mukaan palvelua saavan täysi-ikäisen asiakkaan samassa asunnossa asuvaa vanhempaa tai täysi-ikäistä lasta eikä tällaisen henkilön tuloja otettaisi huomioon maksua määriteltäessä."

Ennakkoon tulleet kysymykset

Voiko kunta periä esim. kerran viikossa 6h tapahtuvasta omaishoidon lakisääteisen vapaan korvaavasta päivätoiminnasta kertahinnan, joka kuukaudessa tekee asiakasmaksuksi esim. 32€ eikä 11,60€?

Kuntaliiton sivuilla ohjeistetaan seuraavasti; "Vapaasta, joka pidetään useammassa alle vuorokauden jaksossa, voidaan periä enintään yksi asiakasmaksulain 6 b §:n tarkoittama maksu vapaata vuorokautta kohti eli enintään 11,60 euroa. Asiakasmaksu voidaan periä ensimmäisen vapaajakson alkaessa.

- Kts. dia 4.

Ennakkoon tulleet kysymykset

Onko omaishoidon tukea haettaessa tarvittava C-todistus hoidettavasta maksuton?

Asiakasmaksulaki 5 §:

- Maksun saa periä terveydenhuollon ammattihenkilön antamista todistuksista ja lausunnoista lukuun ottamatta lääkärintodistusta tai -lausuntoa, joka tarvitaan asiakkaan hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi, sairausvakuutuslain ([1224/2004](#)) [5 luvun](#) nojalla lääkekorvauksen saamiseksi tai sellaisen lyhytaikaisen sairausloman tarpeen osoittamiseksi, jonka kesto on enintään mainitun lain 8 luvun 7 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettun omavastuuajan pituinen;
 - C-lausunto on lääkärin selvitys sairauden vaikutuksesta potilaan pitkäaikaiseen toimintakykyyn. Alentunut toimintakyky kuvataan usein Kelan C-lausuntolomakkeella tai siten, että vastaavat tiedot ovat B-lausunnolla tai vapaamuotoisen lausunnon muodossa.
 - C-lausunto on erityisesti tarkoitettu eläkettä saavan hoitotuen (tai vammaistukien) hakemista varten.

Palveluseteli

- [Palvelusetelilakiin](#) ei muutoksia – palvelusetelilain 3 §:n asiakasmaksulakiin viittaavat kohdat päivitetty vastaamaan asiakasmaksulain pykälää
- Palvelusetelin arvon tulee lähtökohtaisesti kattaa pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen palvelut sis. ateriat (ShL 21 § sekä AML)
- Palvelusetelilaissa ei määritelty käyttövaraa tehostettuun palveluasumiseen
- Omavastuuosuus palveluntuottajalle

- Kuntaliiton sivut [palvelusetelistä](#)

Omaishoidon palveluseteli

- Kunnan määrärahojen puitteissa.
- Asiakkaalla ei ole ehdotonta oikeutta vaatia vapaapäivien järjestämistä palvelusetelillä.
- Korvaava hoito voidaan järjestää useilla eri tavoilla, palveluseteli yksi vaihtoehto, jolla omaishoitaja voi ostaa palveluja yksityisiltä palveluntuottajilta.
- Palvelusetelin käyttötarkoitus kirjataan aina hoidettavan hoito- ja palvelusuunnitelmaan.
- Kunnilla / kuntayhtymillä palvelusetelisääntökirja, joka sisältää mm. vaatimukset palvelusetelituottajille ja palvelusetelitoiminnalle sekä yksityiskohtaisempia vaatimuksia kyseisellä palvelusetelillä tuotettavalle palvelulle.
- Kunta määrittelee palvelusetelin arvon, joko tasasuuruinen tai tuloihin perustuva
 - Hintaa asiakkaalle korkeintaan 11,60€.

Kiitos.

Maria Pernu

050 4758096

maria.pernu@kuntaliitto.fi

@PernuMaria

www.kuntaliitto.fi